

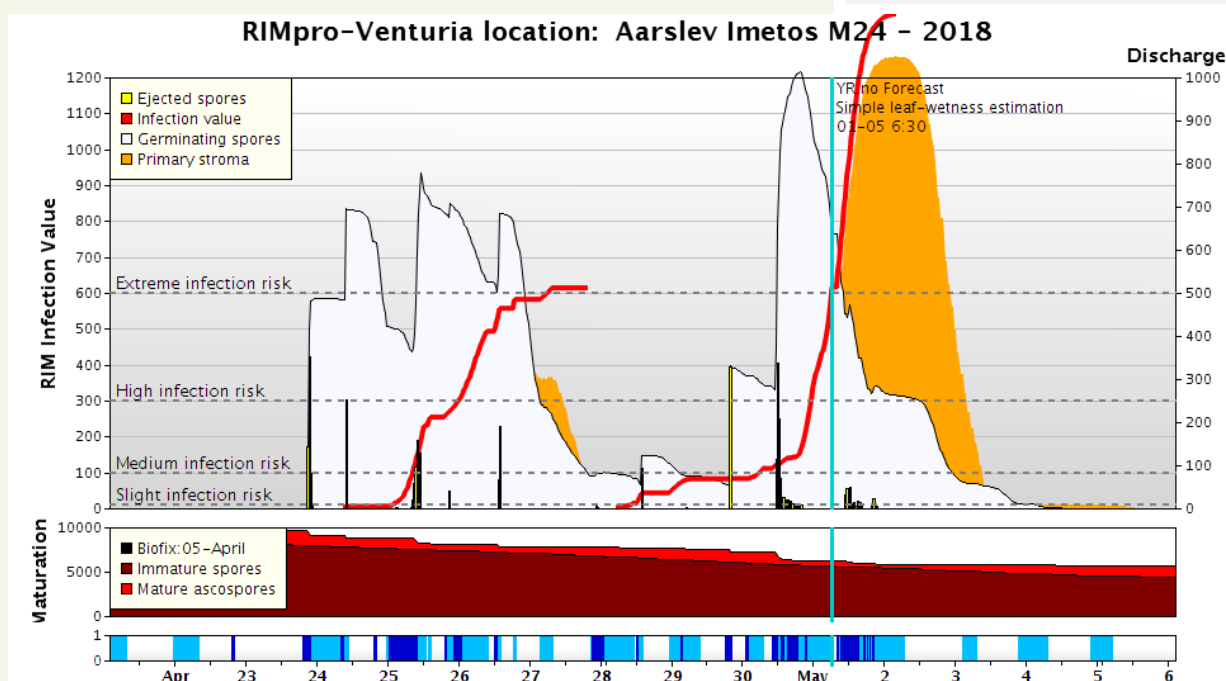
FÆLLES

Skurv

- Det er en udfordring at planlægge skurv-sprøjtningerne dette forår. Vejrudsigten ændrer sig fra time til time. Der bliver meldt om regn som ikke kommer, og der kommer regn som ikke er varslet. Sørg så vidt det er muligt for at være på forkant med sprøjtningerne.
- Når der på fruitweb/RIMpro ses situationer med lav infektionsfare så husk at det er målinger fra 1 sensor/ klimastation som afgør infektionsfaren. Små afvigelser i plantagen fra det som sensor/klimastation registrerer, vil påvirke den reelle infektionsfare i træerne.
- Om lav infektionsfare har betydning, afhænger af smittetrykket og af sortens modtagelighed. I modtagelige sorter og smittetryk fra sidste år må der ikke ses bort fra lave infektionsværdier.
- Bemærk! I RIMpro går grænsen for lav infektionsfare ved 100 RIM (vi har hidtil regnet værdier under 300 RIM for lav infektionsfare).
- Husk at den fremadrettede varsling i RIMpro og Fruitweb bygger på vejrudsigter, så når vejrudsigten ændrer sig, ændres varslingen tilsvarende.

INDHOLD

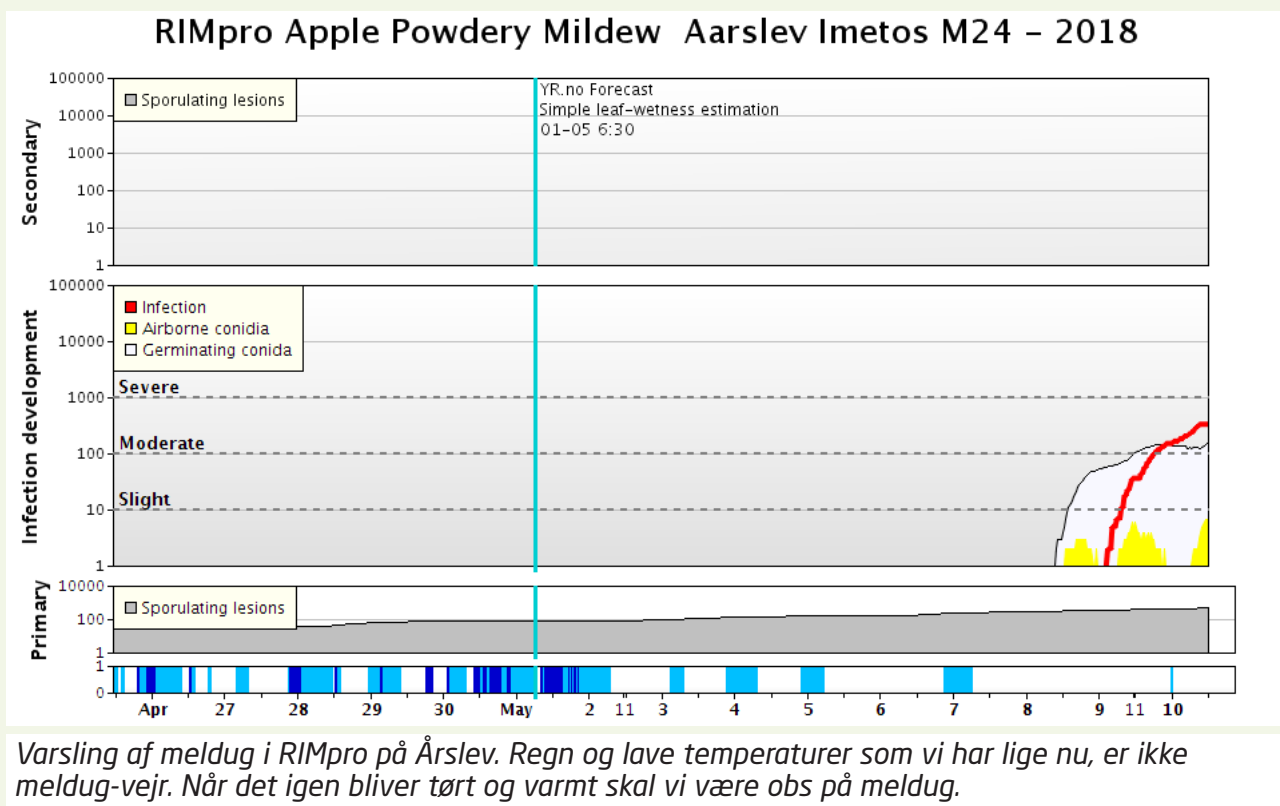
FÆLLES	1
Skurv	1
Meldug	2
Pærebladhvepse	2
Æblebladhveps	3
Feromonforvirring	3
Nyplantninger vanding	3
Maskinbeskæring	4
KONVENTIONEL	5
Skurv	5
Meldug	5
Merpan	5
Rød æblebladlus	5
Larver	6
Spindemider (rødt spind)	6
Pæregalmug/Pærehveps	6
Bladgødsning	7
Clara Frijs - ATS	7
Pærer - ekstra gødning	8
Jern til pærer	8
ØKOLOGI	9
Meldug	9
Skurv	9
Pærebladhvepse	9
Røde æblebladlus	9
Larver	10
Persondataforordningen	10

Varsling af skurv i RIMpro på Årslev. Bemærk at grænsen for lav infektionsfare indikeres ved værdier under 100 RIM.

Meldug

- Meldug overvintrer i knopperne og kan ses nu hvor knopperne folder sig ud.
- Klip meldugsskud væk så snart de er fremme for at reducere smittetrykket. Det er første forudsætning for god bekæmpelse. Ved højt smittetryk er det så godt som håbløst at holde melduggen i skak med sprøjtning alene.
- Når der kommer nye blade frem, er disse modtagelige for meldug.
- Frigivelse af sporer sker om dagen når det er tørt og varmt (temperaturen skal være over 15 °C).
- Sporerne spirer om natten når der er høj luftfugtighed.
- Regn ødelægger spore-strukturerne.
- Når temperaturen stiger vil melduggen blive aktiv.

Pærebladhvæpse

- På Fyn er der fanget pærehveps på hvide limplader de sidste dage.
- Pærehvepsens flyvning/æglægning sker på "hvid knop"/"lille ballon" og er meget kortvarig. Æggene begynder at klække i løbet af blomstringen.

(se billeder på næste side)

Hvid limplade med fangst af pærehveps

Pærehveps på hvid limplade

Æblebladhveps

- Hvide limplader til fangst af æblehveps skal være hængt op før begyndende blomstring.
- RIMpro: brugere af RIMpro kan følge udviklingen af æblehveps i programmet. Der skal indtastes dato for første fangst på limplader.

Feromonforvirring

Feromonforvirring skal være oppe inden afblomstringstidspunktet i æblerne. Fra da af begynder æblevikleren som regel at sværme. Hvis man har ledig kapacitet kan feromonforvirringen godt hænges op nu, da den så er på plads, og virkningen skal nok vare hele sæsonen.

Nyplantninger vanding

For at få en god tilvækst og etablering kan vigtigheden af vanding i etableringsfasen ikke understreges nok. Er det tørt i planteåret kan det resultere i dårlig brydning af knopperne i både første og anden vækstsæson

Nyplantninger skal vandes lige så snart jorden er lagt over rødderne. Brug minimum 5 liter vand pr. træ. Selvfølgelig vil regn umiddelbart efter plantning også tælle med.

Etableres drypvanding kan man gå ud fra at hvert træ skal tilføres 1-2 liter pr. træ pr. døgn. Til vurdering af vandingsbehovet kan der anvendes Watermarks. Så længe der er ønske om vækst, skal der vandes, så værdierne ligger på 10-20 kPa.

Maskinbeskæring

Tidspunktet for maskinbeskæring påvirker frugtstørrelsen idet beskæring på rød knop giver større frugtstørrelse end maskinbeskæring om sommeren (på 8. blad som er anbefalingen). Den senere beskæring giver en større væksthæmmende effekt, men også risiko for genvækst.

Så valg af tidspunkt afhænger dels af om det er en små - eller storfalden frugtsort, der køres i og dels af væksthiveauet i sorten.

Det er vigtigt at træerne holdes meget slanke for at få lys ind til frugterne. Den ideelle afstand til stammen er 35-40 cm i bunden og 25 cm i toppen. Der bør altid foretages en korrekturbeskæring med hånden for at få fjernet lange nedhængende grene inden i træet, som altid giver ufarvet frugt med kedelig smag. Fjern også grene med frugttrækræft. Beskæringen foretages helst i tørvejr.

KONVENTIONEL

Skurv

- Syllit: Bruges på udviklingstrinnene museøre-rød knop. Syllit bruges forebyggende før regn eller umiddelbart efter regn. Syllit slår 480 gradtimer tilbage fra START af REGNVEJR. Ikke fra start af infektion! Er temperaturen 10 °C i gennemsnit efter start af regnvejret skal der være behandlet inden 48 timer fra start af regnvejret. Syllit kan kun blandes med urea.
- Delan: I tilfælde af at der er behov for blanding med andre midler, skal man vælge Delan.
- Delan Pro: når pris/effekt vejes op mod hinanden er der ingen grund til at foretrække Delan Pro fremfor Delan WG.
- Scala: Bruges i tiden frem til blomstring og under blomstringen, hvis det er glippet med forebyggende sprøjtning. **Scala slår længere tilbage end Syllit.** Scala virker når temperaturen er lav (ned til 5°C). Læg ikke en strategi for skurv-bekæmpelsen, hvor Scala indgår som planlagte sprøjtninger - der er alvorlig fare for resistensudvikling, så Scala skal betragtes som et middel, der kun bruges når anden behandling er glippet.

Meldug

- Når vejret giver forhold for melduginfektion kan svovl 2-3 kg/ha bruges frem til blomsterne åbner sig. Svovl kan kun holde melduggen i skak - ikke bekæmpe den fuldstændig.
- Husk at hvis temperaturen kommer op over 12-15 °C vil svovl have sideeffekt på **rustmider**, og de er aktive før blomstring.

Merpan

Det er stadig uafklaret om vi får Merpan til bekæmpelse af frugttrækræft i 2018. Ansøgningen ligger fortsat til behandling i Miljøstyrelsen. Vi melder ud så snart der foreligger en afgørelse.

Rød æblebladlus

- Der blev fundet rød æblebladlus på Fyn torsdag 26. april.
- Det tilrådes at bekæmpe den røde æblebladlus før blomstring. Vi har de foregående år set at angreb, som ikke bekæmpes før blomstring, kan udvikle sig til så alvorlige angreb i juni/juli, at de på det tidspunkt kan være svære at slå ned.
- Teppeki: Kræver nogen varme for optimal effekt. Husk også at effekten først kan ses op til 10-14 dage efter behandling. For at veksle mellem midlerne er det hensigtsmæssigt at bruge Teppeki før blomstring, hvis man regner med at bruge Mospilan på afblomstring.
- Mospilan: hvis det er for koldt til Teppeki eller Pirimor. Mospilan er det mest bredtvirkende af de tre midler.

Rød æblebladlus på Fyn 26. april. Lusene sidder godt beskyttet - brug de systemiske midler Teppeki eller Mospilan for at tage dem.

- Pirimor: Det skal være minimum 15 °C for effekt. Brug om morgenen på en dag med stigende temperatur. Tilsæt ProNet-Alfa for forbedret virkning. Det er et skånsomt spredeklæbemiddel, der er baseret på mælkeprotein. Dosering: 1,5 l/ha. Når bladene krøller kan man ikke regne med optimal effekt af Pirimor!
- Pyrethroid (Karate): Der kan ikke forventes effekt hvis lusene sidder beskyttet inde i krøllede blade! Desuden foretrækkes de øvrige midler af hensyn til rovmider og andre nyttedyr (mariehøner, rovtæger, guldøjer er fremme nu)

Larver

- Tjek løbende for larver nu, og undgå at blive overrasket efter blomstring over larver, som er i gang med at forpuppe sig, og som det da vil være for sent at gøre noget ved.
- Både Steward og Karate virker ved, at larverne æder af behandlede plantedele eller hvis de rammes direkte. Det er en fordel, at der er varme i luften, så larverne er aktive, når der behandles.
- Vores erfaring med Steward mod larver er desværre skuffende. Larverne skal være små og det skal være varmt for at effekten af Steward er tilstrækkelig god.

Spindemider (rødt spind)

Se efter angreb af spindemider nu, hvor æggene er klækket/klækker. Undersøg med lup undersiden af de mindste rosetblade. I tilfælde af, at angrebet er så svagt, at der er tvivl om behandlingsbehovet, er det vigtigt at se efter om der er rovmider til at holde spindemiderne nede. Angreb af spindemider er ofte begrænset til mindre arealer, og lokaliserer man området, kan man nøjes med at behandle det angrebne areal.

- Nissorun: Er der behov for bekæmpelse tilrådes Nissorun. Virker på æg, larver og nymfer. Dræber ikke de voksne spindemider, men æggene udvikles ikke, hvis hunnerne har været i kontakt med midlet. Kun 1 behandling pr år.
- Milbeknock: Er et meget effektivt middel mod spindemider, og anbefales ved kraftige angreb. Midlet er farligt for bier. Husk det kun er Milbeknock med reg. nr. 632-5 som er tilladt.
- Sørg for god dækning når der behandles mod spindemider. Hvor det er overkommeligt kan der med fordel køres i begge retninger i rækken for at undgå steder i træet, hvor man ikke får dækket.
- En vigtig pointe når det gælder om at komme spindemiderne til livs er at give **gode vilkår for rovmiderne**: minimér brugen af pyrethroider, undgå svovl i høj dosering (over 4 kg/ha pr sprøjtning), begræns brugen af mancozebmidlerne.

Pæregalmyg/Pærehveps

- Hvis der er behov for bekæmpelse af bladlus/pærehveps, og der behandles med Mospilan, vil der opnås sideeffekt mod pæregalmyg.
- Virkningen af Mospilan er systemisk dvs. at det virker når æggene er lagt i blomster-anlæggenes og på vej til at klække.
- Afhængig af lokalitet antager vi at både galmyg og pærehveps har været/er i gang med æglægning, og det er tid til bekæmpelse.
- Mospilan er ikke så skånsomt, at det kan bruges ukritisk og bør af hensyn til nyttefaunaen kun anvendes, hvis der absolut er behov for det.

Bladgødskning (kan ikke blandes med Syllit)

- Monoammoniumfosfat 12-27-0 (MAP) tilsættes for at sænke pH i sprøjtevæsken, og samtidig tilføres lidt fosfor.
- Bladgødskning før og under blomstring:

Tæt klynge	Kvælstof	Urea	3	kg
	Bor	Solubor	1,5	kg
	Magnesium	Bittersalt	5	kg
	Svovl	Pioner Svovlgødning 80	1-1,5	kg
Ballon	Kvælstof	Urea	3	kg
	Zink	YaraVita Zintrac	0,15	ltr.
	Mangan	YaraVita Mantrac Pro	0,5	ltr.
Blomstring	Kvælstof	Urea	1,5	kg
	Mangan	YaraVita Mantrac Pro	0,25	ltr.

Clara Frijs - ATS

- Mange steder er der overvældende mange blomster i Clara Frijs. Kemisk udtynding vil være afgørende for at lette håndudtyndingen og for at få blomsterknopper til 2019. Gødningstilførsel vil aldrig kunne kompensere for manglende udtynding.
- En vigtig faktor i vurderingen af, om og hvornår, der skal udbringes ATS, er udbyttet i 2017. Ved et lille udbytte i 2017 og mange blomster nu vil udtyndingen under blomstringen kræve en ekstra indsats.
- Der er efterhånden god erfaring med brug af ATS til udtynding af pærer, men under uheldige omstændigheder kan der opstå svidninger. Ved kraftig blomstersætning vejer fordelene ved tidlig udtynding dog op for ulempen af lidt svidning.
- I modsætning til æblerne har vi kun sparsomme erfaringer med gentagne behandlinger med ATS i pærer.
- Tjek om bierne er ude at flyve, fra begyndende blomstring og vurder chancen for frugtsætning inden der behandles med ATS. Clara Frijs sætter som regel frugt, hvis der har været en bi forbi.
- De midterste blomster giver de største frugter, så det er først, når de er befrugtede at ATS skal udbringes. Forudsat at det er godt vejr og der er biaktivitet skal ATS udbringes et par dage efter at midtblomsten/midtblomsterne har åbnet sig. Hvor tidligt der skal køres i blomstringen afhænger af den totale blomstermængde i træet, udbyttet året før og af vejret under blomstringen.
- Dosering: 15 kg ATS pr ha.

Forudsat at det er godt vejr og der er biaktivitet skal ATS udbringes et par dage efter at midtblomsten/midtblomsterne har åbnet sig. Hvor tidligt der skal køres i blomstringen afhænger af den totale blomstermængde i træet, udbyttet året før og af vejret under blomstringen.

- Væskemængde: 250 liter pr ha.
- Sprøjt morgen/formiddag, når duggen er helt væk.
- Kør under forhold hvor der er sikkerhed for, at sprøjtevæsken tørrer op indenfor 1-1,5 time og hvor der ikke er udsigt til regn indenfor de første 3 timer efter udbringning. **Følg vejruddisigten nøje! Kig også på vejrradaren!**
- Planlæg køremønstret så sprøjtevæsken **tørrer helt op** inden der sprøjtes igen på de samme træer.
- Bland ikke med andre midler eller produkter.
- Brug af ATS i pærer sker på eget ansvar.

Pærer - ekstra gødning

Træer med mange blomster, som har fået forårstildeling i marts-april, og som sætter godt, kan medio maj gives ekstra gødning. Regn med 15 kg kvælstof pr ha i form af 100 kg kalksalpeter.

Jern til pærer

- Gule pærer og gule blade yderst i skuddene kan skyldes jernmangel.
- Tidspunkt for tilførsel: Jern udbringes i perioden fra blomstring til afblomstring og skal helst ske i regnvejr. Er der ikke udsigt til regn indenfor en overskuelig periode efter blomstring, skal jernproduktet vandes ud i stor mængde vand, mindst 1500 liter pr ha.
- Der findes efterhånden en del produkter på markedet til jerntilførsel. Man skal først og fremmest kigge på **indholdet af jern, om det er på chelateret form og prisen på produktet** (spørg din forhandler inden du bestiller!).
- Chelateret betyder, at jernet er tilgængeligt, selvom pH varierer. Produkter, hvor jern er chelateret, koster ofte mere.

Produkt	Jern-indhold	Dosering
YaraTeraRexolin APN YaraTeraRexolin Q48 YaraTera Rexolin X60 Pioner DTPA (chelateret) Pioner EDDHA (chelateret)	6%	10-20 kg/ha
Yara Tera Rexolin D12	11,6%	10 kg/ha

ØKOLOGI

Meldug

- Meldug overvintrer i knopper og begynder at kunne ses nu, hvor knopperne folder sig ud. Klip meldugsskud væk så snart de er fremme for at reducere smittetrykket. Det er første forudsætning for god bekæmpelse. Ved højt smittetryk er det så godt som håbløst at holde melduggen i skak med sprøjtning alene!
- Frigivelse af sporer sker om dagen når det er tørt og varmt (temperaturen skal være over 15 °C).
- Sporerne spirer om natten når der er høj luftfugtighed.
- Regn ødelægger spore-strukturerne.
- Ved bekæmpelse af skurv med en blanding af 4 kg svovl og 5 kg bagepulver (Armcarb) er der god sidevirkning på meldug. Svovlen beskytter mod infektioner og bagepulver reducerer mængden af sporer, der udslynges fra allerede etablerede infektioner.

Skurv

- Er man i tvivl om, hvorvidt der kommer infektion, kan man sprøjte i hver 2. række. Hvis der så kommer regn, skal der efterfølgende sprøjtes i de resterende rækker når varslingen viser 'spiringsvindue'.
- Hvis det rent praktisk er muligt er det mest effektive at behandle med svovl i spiringsvinduet.
- Hvis man er lidt sent ude kan svovl med fordel blandes med bagepulver (Armcarb), som har en mindre kurativ virkning.
- For at få en god virkning skal bladene være våde ved brug af bagepulver.

Pærebladhvæpse

Der er fanget pærebladhvæpse på hvide limplader de sidste dage.

Hvis der bekæmpes med Spruzit Neu mod grønne æblebladlus eller æblesnudebille vil der være sideeffekt mod de voksne pærebladhvæpse.

Pærebladhvæpse er lidt mindre og mørkere end æblebladhvæpse.

Røde æblebladlus

- Hvis I havde problemer sidste år kan der bekæmpes med 3 kg NeemAzal-TS. Det er moderlusen, som skal bekæmpes. Behandling udføres når blomsterfarven kan ses i de tidlige æblesorter. Hvis der også er problemer med frostmålere kan der blandes med ½ dosering Turex.
- Neem er meget skadeligt for Conference pærer, pas på vinddrift.
- Brug kun Neem når det er meget nødvendigt. Der må maksimalt udføres én behandling hvert 3. år! Husk at etablere blomsterstriber til at reducere smittetryk af røde æblebladlus.

Larver

- Larver af bladviklere, ugler og målere er lettest at bekæmpe når larverne er helt små, hvis temperaturen tillader det.
- Der kan behandles med 2,0 kg Turex ligeså snart temperaturen kommer over 12-15 °C. Temperaturer under 12-15 °C vil nedsætte larvernes aktivitet og dermed effekten af Turex WG.
- Udfør kun behandling, hvis der var problemer sidste år, eller hvis der ses angreb.

Persondataforordningen

Den 25. maj træder persondataforordningen i kraft.

Frugtavlere skal også forholde sig til Persondataforordningen, idet de som virksomhedsejere behandler personoplysninger om medarbejdere, kunder og samarbejdspartnere

[Se mere her](#) og kontakt evt. GartneriRådgivningen for hjælp.

Der kommer en artikel om persondataforordningen i Gartner Tidende i næste nummer.

Maya Bojesen
Tlf. 21 71 77 57
myb@seges.dk

Hanne Lindhard Pedersen
Tlf: 87 40 66 06 / Mobil: 23 82 63 47
hlp@seges.dk

Lene Baarts
Tlf: 40 45 99 98
lba@seges.dk